

Helsingfors/Mariehamn 12.4.2017**Nr 17/17****Hänvisning** Ålands lagtings skrivelse
20.3.2017, nr 43/2017.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande angående landskapslag om tillämpning på Åland av lagen om en infrastruktur för geografisk information, antagen av lagtinget 20.3.2017.**Landskapslagens huvudsakliga innehåll**

Landskapslagen är en s.k. blankettlag, genom vilken rikets lag om en infrastruktur för geografisk information (FFS 421/2009, nedan rikslagen) med vissa i landskapslagen angivna avvikelser görs tillämplig i landskapet. Ändringar i rikslagen ska gälla i landskapet från det de träder i kraft i riket. Rikslagens syfte är att förbättra tillgängligheten och utnyttjandet av geografiska datamängder som innehas av myndigheter genom att det upprättas en sammanhängande infrastruktur för geografisk information och dess tjänster görs allmänt tillgängliga. Genom landskapslagen kompletteras genomförandet i landskapet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire), nedan Inspire-direktivet, i landskapet. Genom landskapslagen upphävs landskapslagen om en infrastruktur för geografisk information (ÅFS 85/2010).

Lagstiftningsbehörigheten

I en landskapslag kan enligt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland för vinnande av enhetlighet och överskådlighet intas stadgan-

den av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Intagande av sådana stadganden i en landskapslag medför inte ändring i fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet.

Enligt definitionen i rikslagens 2 § avses med *geografisk information* information som direkt eller indirekt avser en viss plats eller ett visst geografiskt område. Med *infrastruktur för geografisk information* avses metadata, geografiska datamängder och geografiska datatjänster, nättjänster och nätteknik, avtal om utlämnande av, tillgång till och utnyttjande av information samt mekanismer för samordning och övervakning som är fastställda, i drift eller görs tillgängliga i enlighet med rikslagen och Inspire-direktivet. Varken geografisk information eller infrastruktur för geografisk information nämns som särskilda rättsområden i självstyrelselagens behörighetsfördelning mellan landskapet och riket. Bedömningen bör därför göras enligt de rättsområden bestämmelserna närmast kan hänföras till. Bedömningen blir härvid beroende av de teman datainformationen närmast beskriver. Rikslagens allmänna formulering gällande de datamängder som rikslagen omfattar gör att den kan komma att beröra rättsområden som antingen hör till landskapets eller rikets behörighet.

Enligt 18 § 1 och 4 punkterna i självstyrelselagen tillkommer lagstiftningsbehörigheten landskapet i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar samt kommunernas förvaltning.

Lagstiftningsbehörigheten gällande statsmyndigheternas organisation och verksamhet samt fastighetsbildning och fastighetsregistrering samt därmed sammanhängande uppgifter utgör riksbehörighet enligt självstyrelselagens 27 § 3 och 16 punkter.

Bestämmelser i rikslagen som kan beröra områden av rikslagstiftningsnatur kan jämlikt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen intas i landskapslagstiftningen. Med stöd av nämnda lagrum kan även en riksmyndighet påföras uppgifter inom gränserna för sin allmänna behörighet.

Rikslagen förutsätter även kontakter med Europeiska unionen och dess medlemsstater. Med anledning härav konstaterar Ålandsdelegationen att enligt självstyrelselagens 27 § 4 punkt utgör förhållandet till utländska makter riksbehörighet, med beaktande av bestämmelserna i lagens 9 och 9a kap. Självstyrelselagens 9 kap. reglerar internationella förpliktelser, medan lagens 9a kap. reglerar ärenden som gäller Europeiska unionen. Vid tillämpningen av blankettlagen bör det i självstyrelselagen stadgade förfarandet gällande beredningen av unionsärenden och kontakterna med Europeiska kommissionen följas. I enlighet med 59 b § 3 mom. i självstyrelselagen anges i landskapslagens 2 § att Jord- och skogsbruksministeriet verkar som kontaktpunkt enligt Inspire-direktivet även för Åland.

I rikslagens 12 och 13 § har intagits bestämmelser om avgifter. Dessa bestämmelser kan med stöd av 18 § 5 punkten i självstyrelselagen intas i landskapslagstiftningen. Hänvisningen i rikslagens 12 § 2 mom. till lagen om grunderna för avgifter till staten torde i enlighet med hänvisningsbestämmelsen i landskapslagens 3 § avse landskapslagen om grunderna för avgifter till landskapet.

Förordningsfullmakter har intagits i landskapslagens 4 och 5 §. Med anledning härav konstateras att enligt 21 § 1 mom. i självstyrelselagen kan landskapsregeringen med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda förordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen eller självstyrelselagen i övrigt hör till området för lag. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 80 § 1 mom. i grundlagen. Detta innebär att det tydligt ska framgå hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegeringen gäller. Om delegeringen av normgivningsmakten inte uppfyller de krav som grundlagen uppställer, står den i strid med 27 § 1 punkten i självstyrelselagen, som hänför stiftande av grundlag och avvikelser från grundlag till rikets behörighet. I så fall utgör ett delegeringsstadgande en behörighetsöverskridning. Enligt ordalydelsen är delegeringsstadgandet i landskapslagens 4 § 2 mom. vagt till den del den bemyndigar landskapsregeringen att göra ändringar i bestämmelser som utfärdats med stöd av rikslagen. Innehållet i delegeringarna preciseras och begränsas emellertid av den reglering som finns i landskapslagen, rikslagen samt på området gällande EU-rättsakter. Dessutom begränsas de ändringar som landskapsregeringen kan göra i förhållande till rikslagen genom att landskapsregeringen endast kan utfärda förordningar inom landskapets behörighet. Därtill avser stadgandet ändringar av författningar på förordningsnivå eller lägre nivå. Med beaktande av dessa omständigheter anser Ålandsdelegationen att delegeringsstadgandena uppfyller de krav som anges i grundlagens 80 § 1 mom. och självstyrelselagens 21 § 1 mom.

Beträffande bedömningen av landskapslagars förenlighet med EU:s regelverk har en överenskommelse ingåtts 4.3.2009 mellan Ålandsdelegationen och justitieministeriet. Delegationen konstaterar att justitieministeriet beträffande den här aktuella landskapslagen meddelat att ministeriet inte avser att inkomma med en i överenskommelsen avsedd bedömning.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagen inte föreligger.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Mäenpää och Pellonpää.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare